

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Management Science
Sakon Nakhon Rajabhat University

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2569)
Vol. 6 No. 1 (January-March 2026)

ข้อมูลเกี่ยวกับวารสาร

ชื่อภาษาไทย

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ชื่อภาษาอังกฤษ

Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University

เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN)

2774-0390 (Online)

นโยบายการพิจารณากลับกรองบทความ

1. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด
2. ผู้นิพนธ์ต้องจัดทำต้นฉบับตามข้อกำหนดของกองบรรณาธิการวารสาร
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ สารบทความและแนวการเขียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 บทความ และเป็นผู้มีผลงานทางวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่าย ระหว่างผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน (Double-blinded review)
4. กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้นิพนธ์แก้ไขเพิ่มเติม ผู้นิพนธ์จะต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์ โดยผู้นิพนธ์ยินยอมให้กองบรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการกำหนด
6. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer review) ได้มีมติให้ผู้นิพนธ์ปรับปรุงแก้ไขผลงาน ขอให้ผู้นิพนธ์ปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งผลงานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้กองบรรณาธิการวารสาร ภายใน 7 วัน นับจากวันที่ได้รับผลข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขจะเลื่อนบทความของท่านไปตีพิมพ์ในฉบับอื่นซึ่งจะล่าช้ากว่ากำหนดการเดิม
7. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer review) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าไม่สามารถให้ตีพิมพ์ได้วารสารจะทำหนังสือแจ้งให้ผู้นิพนธ์บทความทราบอย่างชัดเจน
8. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์เจ้าของผลงาน กองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

สาขา อนุสาขาที่รับ

การบริหารธุรกิจ การจัดการ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร คอมพิวเตอร์ธุรกิจ จิตวิทยาประยุกต์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ การบริหาร การพัฒนา และการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์บทความวิจัยและบทความวิชาการในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย การบริหารธุรกิจ การจัดการ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร คอมพิวเตอร์ธุรกิจ จิตวิทยาประยุกต์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ การวางแผนและการบริหาร การพัฒนา และการศึกษา

ประเภทเรื่องที่รับ

บทความวิจัย และบทความวิชาการ

กระบวนการพิจารณา

วารสารกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองและตรวจประเมินบทความ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน (Double-blinded review)

ภาษาที่รับ

ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

กำหนดออก

ปีละ 4 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม)
- ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน)
- ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน)
- ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม)

ค่าธรรมเนียมการดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ (APC)

ผู้ประสงค์ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการหรือบทความวิจัย ในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ต้องชำระค่าธรรมเนียมในอัตราที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ประเภท	อัตราค่าธรรมเนียม (APC)
1. บุคลากรภายใน (อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ รวมถึงบุคลากรสายสนับสนุนที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)	2,500 บาท
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี (นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และยังไม่สำเร็จการศึกษา)	3,000 บาท
3. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (นักศึกษาระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก หรือระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และยังไม่สำเร็จการศึกษา)	3,000 บาท

4. บุคคลภายนอก (นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก

ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต บุคลากรสายสนับสนุน อาจารย์ นักวิชาการ หรือบุคคล 4,000 บาท

ทั่วไปที่ไม่ได้สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)

โอนเงินค่าธรรมเนียมเข้าบัญชีธนาคารกรุงศรีอยุธยา เลขที่บัญชี 421-1-17857-8 สาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และแจ้งหลักฐานการชำระเงินมาระบบที่ท่านส่งบทความมาตีพิมพ์ (Submission) ในช่อง Add Discussions หรือช่องทาง E-mail: jmssnru@gmail.com / หรือชำระเป็นเงินสดด้วยตนเอง อาคาร 10 ชั้น 1 งานคลัง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โทร. 061-741 6565

การชำระค่าธรรมเนียม จะดำเนินการหลังจากบทความ “ผ่าน” ขั้นตอนการกลั่นกรองเบื้องต้น ก่อนส่งไปให้ผู้ประเมิน โดยจะมีเจ้าหน้าที่ประจำวารสาร (คุณสิริกร กุ่มภักดี) ประสานงานติดต่อไป

บทความที่วารสารส่งให้ผู้ประเมินอิสระ (Peer review) ประเมินแล้ว และมีการชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์แล้ว หากผู้ประเมินอิสระมีมติร่วมกันให้ “ไม่ผ่าน” ผู้ชำระค่าธรรมเนียมไม่สามารถขอคืนค่าธรรมเนียมที่ชำระแล้วในภายหลังได้

Line QR code สำหรับติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของวารสาร

ผู้ผลิตและเผยแพร่

งานวารสารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขที่ 680 ถนนนิติโย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

โทร.: 061-741 6565, 081-596 5492

เว็บไซต์: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU>

E-mail: jmssnru@gmail.com

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชำญชิดปรีชา
รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา จันทนนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรมล เนื่องลิทธิ
อาจารย์รัชฎาพร ธีรารวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร
รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยะ หาญพิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ อินทนนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติยา เนตรวงษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
นักวิชาการอิสระ

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เริ่มศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วดีน เพชรพงศ์พันธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวดี ยอดนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต. ดร.พิศดาร แสนชาติ
อาจารย์สุพิชญา นิลจินดา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขานุการวารสาร

นางสาวสิริกร กุมภักดี

นายชัชฌ์นันท์ พิทยประภาพัฒน์

นางปิยะมาศ มามีกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้จัดรูปแบบบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา จันทนนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรมล เนื่องสิทธิ์

อาจารย์รัชฎาพร ธีรารรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้พิสูจน์อักษรภาษาไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติยา เนตรวงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

นักวิชาการอิสระ

ผู้พิสูจน์อักษรภาษาอังกฤษ

อาจารย์ ดร.พิศณี โกพลรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ดูแลระบบข้อมูลวารสารออนไลน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติยา เนตรวงษ์

การเปรียบเทียบระดับการรับรู้และการยอมรับเทคนิคการทำนาแบบเปียกสลับแห้งของเกษตรกรในพื้นที่ชลประทานมูลบน จังหวัดนครราชสีมา

ณัชชา ปุณณารักษ์, นัตยาพร เสมอใจ, ยุทธนาท บุญยะชัย..... 108-122

อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรกรมที่ดินกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

กัลยา ทองหนูน้อย, สันติธร ภูริภักดี..... 123-137

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับเทคนิคทีม เกม แข่งขัน (TGT) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง พลังงานความร้อน

ธัชชา ศุภระจันทร, ภาวิณี รัตนคอน, วันภัทร ละนิโส 138-150

การสร้างมูลค่าเพิ่มข้าวกล้องงอกอินทรีย์เพื่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของทุงกุลในเขตจังหวัดศรีสะเกษ

เกษม เปนาละวัด, เพ็ญลักษณ์ อ่อนทรวง, ลลนา ยุกต์วัฒนพงษ์..... 151-166

ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดคณาธรรมนิยมสอบบัญชี

ปริยาภรณ์ จันทร์แสง, ไกรวิทย์ หลีกภัย..... 167-181

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ณิรดา บุรณเครือ..... 182-197

การจัดการความรู้ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในพญาเมืองอัจฉริยะ

อังกุทธ พูลทรัพย์, สิทธิชัย สุขธรรมสถิต, ประติมา บุญเจือ, กมนทรศน์ ชาวนา..... 198-212

การจัดเส้นทางเพื่อลดต้นทุนการขนส่ง: กรณีศึกษา สหกรณ์โคนมขอนแก่น จำกัด

सानิตย์ ปัตตะเน, รณชัย ลำสรวง..... 213-227

รูปแบบความสำเร็จของการพัฒนาผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลสองพี่น้อง จังหวัดจันทบุรี

อนิษฐา หาญภักดีนิยม, นิชาพัฒน์ ฤทธิเรืองเดช , ยุภารัตน์ พองคำมูล, ปัญพัช อังคุชัยกิจ..... 228-243

การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมด้วยเศรษฐกิจ BCG Model สูเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูงในเมืองรอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

นารินจง วงศ์อุต, ศิริภา วิทยาพรพัฒน์, พิศาล ทองนพคุณ, สุทธิพงษ์ คล่องดี, ณัฐฐกิตต์ ดันสมรส..... 244-258

อิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และคุณภาพบริการอิเล็กทรอนิกส์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น

วันัญญา ทองทิพย์..... 259-273

แนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

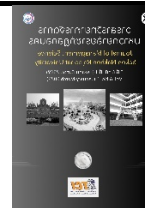
ISSN: 2774-0390 (Online)

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

Homepage: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU>

e-mail: jmssnru@gmail.com

ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี Enterprise risks and auditor's reputation determinants audit fees

ปริญภรณ์ จันทร์เลี้ยง^{1*}, ไกรวิทย์ หลีกภัย²

Pariyaporn Chunseng^{1*}, Kraiwit Leekpai²

^{1,2} หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2} Master of Accountancy Program, School of Accountancy, Sripatum University

Corresponding author's e-mail : paliize03@gmail.com^{1}, kraiwit.leekpai@gmail.com²

Received: July 07, 2025

Revised: July 28, 2025

Accepted: August 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เพื่อให้ผู้บริหารสามารถวางแผนควบคุมต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้สำนักงานสอบบัญชีพัฒนากลยุทธ์ค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยกำหนดสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ ดังต่อไปนี้ 1) ความเสี่ยงขององค์กรส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี 2) ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และ 3) ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มี ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 100 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับสินทรัพย์รวม และด้านระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ในขณะที่ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับรายได้จากการขาย และด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี 2) เมื่อพิจารณาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี พบว่า ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี 3) เมื่อทดสอบความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี กลับพบว่า ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ซึ่งเป็นไปได้ว่าชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีได้สะท้อนอยู่ในระดับความเสี่ยง โดยเฉพาะในตัวแปรสินทรัพย์รวม และระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้นอยู่แล้ว

คำสำคัญ: ความเสี่ยงขององค์กร, ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี, ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

Abstract

This quantitative research aimed to examine enterprise risk and auditor reputation determine audit fee. The objective was to enable management to effectively plan and control costs and to assist audit firms in developing appropriate and fair fee strategies. The research hypotheses were: 1) enterprise risks influence audit fees; 2) auditor reputation influences audit fees; and 3) both enterprise risks and auditor reputation collectively influenced audit fees. Secondary data were collected from financial statements and annual reports of 100 companies listed on the Stock Exchange of Thailand over a three-year period from 2021 to 2023. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis to examine relationships between variables and to test the research hypotheses. The results revealed that 1) enterprise risks, specifically regarding “total assets” and “years of operation,” had a statistically significant positive effect on audit fees. Conversely, enterprise risks in terms of ‘sales revenue’ and ‘current ratio’ showed a significant negative effect on audit fees; 2) Regarding auditor reputation as a determinant of audit fees, the finding indicated that the reputation of the audit firm had a significant positive effect on the audit fees; and 3) when examining the combined effect of enterprise risks and auditor reputation, the reputation of the audit firm no longer significantly influenced audit fees. This suggests that the audit firm’s reputation may already be inherent within the risk variables, particularly total assets and years of operation.

Keywords: enterprise risks, auditor’s reputation, audit fee, Stock Exchange of Thailand (SET)

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในโลกธุรกิจปัจจุบัน ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีถือเป็นต้นทุนสำคัญที่บริษัทต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการวางแผนแต่งตั้งผู้สอบบัญชีของบริษัทให้เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน และสภาพทางการเงินของบริษัท โดยทั่วไปแล้ว การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมักถูกตั้งข้อสังเกตว่า อาจมาจากชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี โดยอาจเป็นตัวผู้สอบบัญชีหรือสำนักงานสอบบัญชีที่มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือ และมีทรัพยากรที่ทันสมัย หรืออาจมาจากความเสี่ยงขององค์กรที่รับการสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่างานสอบบัญชีในองค์กรนั้นมีความซับซ้อนหรือความเสี่ยงในการตรวจสอบมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจส่งผลต่อชั่วโมงทำงานและระดับการควบคุมคุณภาพที่ต้องใช้ในการกระบวนการตรวจสอบ (สภานิติบัญญัติ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557) ตัวอย่างเช่น บริษัทที่มีขนาดใหญ่และลักษณะการดำเนินงานที่ซับซ้อนมักเลือกใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีกลุ่ม Big 4 (Deloitte, PwC, EY และ KPMG) เนื่องจากมีระบบควบคุมคุณภาพในการสอบบัญชีที่เข้มงวด และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถส่งผลให้ต้นทุนในการให้บริการสูงและสะท้อนผ่านค่าธรรมเนียมสอบบัญชีให้สูงตาม ในขณะที่บริษัทขนาดเล็กซึ่งมีความซับซ้อนในการดำเนินงานน้อย มักเลือกใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่ม Big 4 เพื่อควบคุมต้นทุนและบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นผลจากการผสมผสานระหว่างความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี เนื่องจากองค์กรที่มีความเสี่ยงสูงอาจจำเป็นต้องจ่ายค่าธรรมเนียมสอบบัญชีที่สูงกว่าปกติ เพื่อชดเชยภาระงาน

และความเสี่ยงของผู้สอบบัญชี จึงจำเป็นต้องพิจารณาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีเพื่อแลกกับคุณภาพและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

ถึงแม้ว่าประเด็นดังกล่าวจะได้รับความสนใจจากนักวิจัยในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ในบริบทของประเทศไทยยังมีงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นนี้อย่างจำกัด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการศึกษาเชิงประจักษ์ เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายกลไกการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในบริบทของธุรกิจไทยอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งภาคธุรกิจและวิชาชีพการสอบบัญชีในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเสี่ยงขององค์กรที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี
2. เพื่อศึกษาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี
3. เพื่อศึกษาความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีสามารถอธิบายได้ผ่านกรอบแนวคิดของหลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีต้นทุน (cost theory) ซึ่งมองว่าค่าธรรมเนียมสอบบัญชีสะท้อนต้นทุนที่ผู้สอบบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระยะเวลาในการตรวจสอบ ความซับซ้อนของกิจการ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยต้นทุนเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับขนาดและลักษณะของบริษัท (Simunic, 1980) ทฤษฎีความเสี่ยง (risk theory) ซึ่งให้เห็นว่าบริษัทที่มีระดับความเสี่ยงสูง เช่น ความเสี่ยงทางการเงินหรือความไม่แน่นอนทางธุรกิจ จะส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความระมัดระวังและใช้ทรัพยากรมากขึ้นในการตรวจสอบ ซึ่งนำไปสู่ค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้น (DeAngelo, 1981) ขณะที่ทฤษฎีสัญญาณ (signaling theory) อธิบายว่า บริษัทอาจใช้การเลือกสำนักงานสอบบัญชีที่มีชื่อเสียงหรือยินดีจ่ายค่าธรรมเนียมที่สูง เพื่อส่งสัญญาณความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสต่อผู้ถือหุ้นและนักลงทุน (Watts & Zimmerman, 1986) ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจกลไกและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความเสี่ยงขององค์กร

องค์กรมีความเสี่ยงที่จะรายงานข้อมูลทางการเงินไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นข้อมูลทางบัญชี เช่น รายได้จากการขาย กำไรขั้นต้น กำไรสุทธิ ระดับลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ระดับสินทรัพย์รวม สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อภาระการสอบบัญชีและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการสอบบัญชี จึงสามารถส่งผลกระทบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีทั้งทางตรงและทางอ้อม (จินตนา โสมโสตา และคณะ, 2563; Moazami Godarzi & Hemmatfar, 2017; Barua et al., 2019; Gurung & Shrestha, 2023; ชุตตาพร สอนภักดี และทาริกา แยมะมัง, 2564) ส่วนปัจจัยอื่น เช่น ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ดูเหมือนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน รวมถึงการรายงานตัวเลขทางบัญชีด้วย หรือค่าบางอย่าง เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนเงินสด กลับไม่พบว่าส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (กิตติศักดิ์ โพธิ์, 2563; วาสนา มณีสาย และกฤษมา คำพิทักษ์, 2564; Pramiasih & Yunaningsih, 2018) อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวยังเป็นข้อสังเกตที่ควรศึกษาและทดสอบเพิ่มเติมในบริบทที่ต่างออกไป เช่น ในแง่เวลา

ที่ต่างกัน หรือ กับกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน เพื่อพิจารณาว่าประเด็นดังกล่าวแท้จริงแล้วมีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีหรือไม่

ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี

จากการศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เนื่องจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีชื่อเสียงและมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีและกระบวนการตรวจสอบที่ทันสมัย มีศักยภาพในการจ้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่สูงกว่าสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ไม่ใช่ขนาดใหญ่ (ทินตดา ส่องแสง, 2562; ยุธิดา กันธวัช และคณะ, 2561; Belkacem & Abdallah, 2024; Kanakriyah, 2020) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ใช้ตัวชี้วัดทางอ้อมเพื่อประเมินชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี โดยใช้เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชีเป็นตัวสะท้อนประสิทธิภาพและความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชี เพื่อแสดงให้เห็นว่าเลขที่ทะเบียนน้อยมีแนวโน้มที่ผู้สอบบัญชีจะมีประสิทธิภาพมาก จึงควรมีผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี และย่อมสะท้อนผ่านค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (กิตติคม จินเจริญ และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล, 2561) การศึกษานี้จึงได้รวบรวมปัจจัยเหล่านี้เพื่อนำมาศึกษาและทดสอบในช่วงเวลาและใช้กลุ่มตัวอย่างที่ต่างออกไป

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) ระบุว่า การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีพิจารณาจากหลากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นความซับซ้อนของธุรกิจ ตัวชี้วัดทางการเงิน ความเสี่ยงขององค์กร รวมถึงความพร้อมของบุคลากรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี ซึ่งส่งผลต่อชั่วโมงทำงานและระดับการควบคุมคุณภาพ ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งก็สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมจากนักวิจัยอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัจจัยเหล่านี้จึงถูกรวบรวมและนำมาจัดกลุ่ม เพื่อใช้ในการศึกษาว่าตัวแปรใดบ้างมีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และตัวแปรใดบ้างร่วมกันอธิบายค่าธรรมเนียมสอบบัญชีได้ดีที่สุด

สมมติฐานการวิจัย

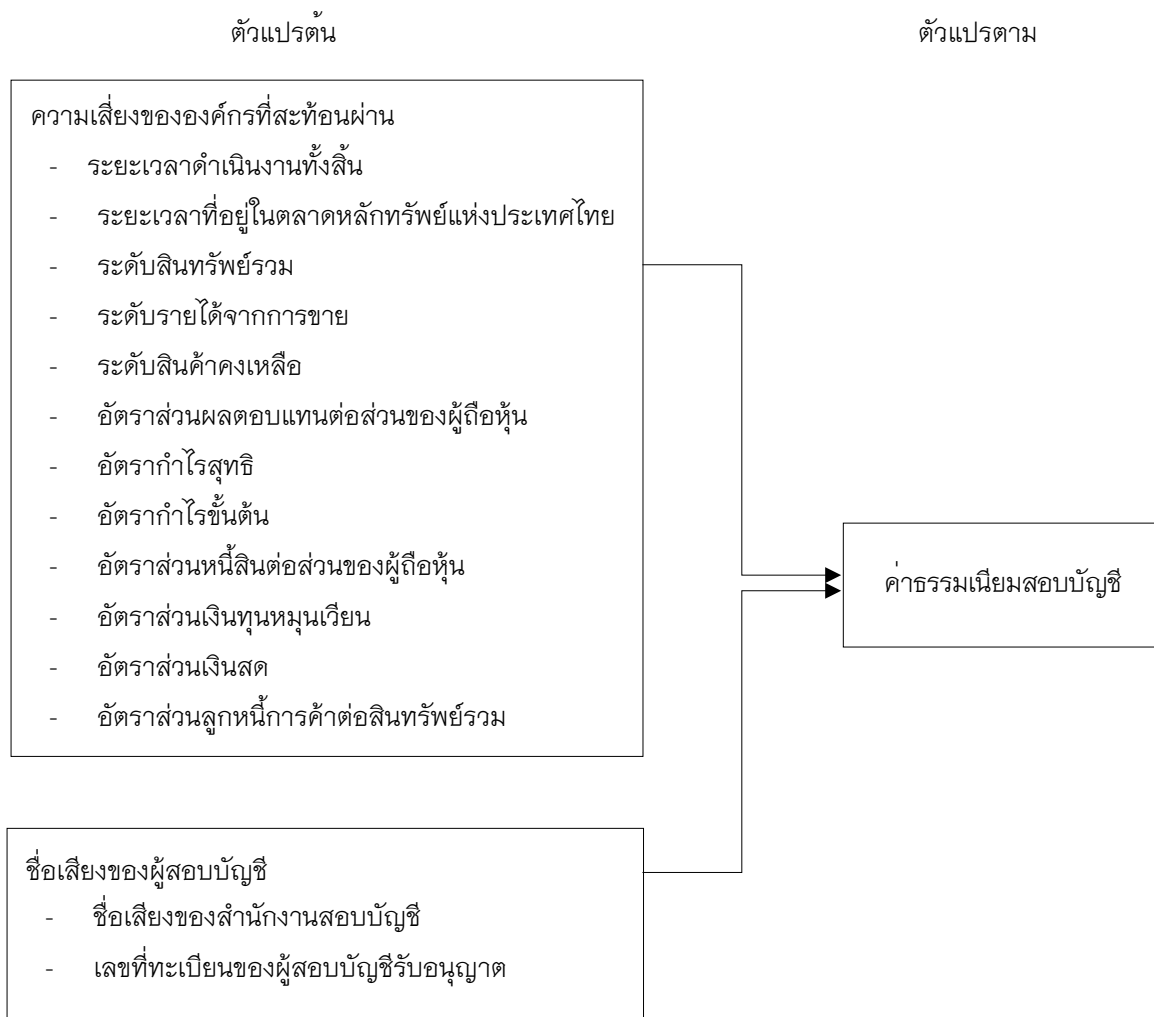
จากวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดเป็นสมมติฐาน 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ความเสี่ยงขององค์กรส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี
2. ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี
3. ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีต้นทุน (cost theory) ทฤษฎีความเสี่ยง (risk theory) และทฤษฎีสัญญาณ (signaling theory) เป็นฐานแนวคิดในการศึกษาความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความเสี่ยงขององค์กร ประกอบด้วย ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (กิตติศักดิ์ โพธิ์, 2563) ระดับสินทรัพย์รวม ระดับรายได้จากการขาย ระดับสินค้าคงเหลือ (จินตนา โสมโสตา และคณะ, 2563; Moazami Godarzi & Hemmatfar, 2017) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (ชุดาพร สอนักกิติ และทาริกา แยมะมัง, 2564) อัตราส่วนเงินสด (วาสนา มณีสาย และกฤษมา คำพิทักษ์, 2564) อัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม (Pramiarsih & Yunaningsih, 2018) และชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี (ทินตดา ส่องแสง, 2562) และเลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (กิตติคม จินเจริญ และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล, 2561)

ผู้วิจัยได้สรุปตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นขึ้นเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) และบริษัทในกองทุนรวมและกองทรัสต์ และเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 3 ปี ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 70 บริษัท กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 46 บริษัท กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 100 บริษัท กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 169 บริษัท กลุ่มทรัพยากร จำนวน 63 บริษัท กลุ่มบริการ จำนวน 134 บริษัท และกลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 46 บริษัท รวมทั้งสิ้น 628 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) และบริษัทในกองทุนรวมและกองทรัสต์ ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 ขนาดกลุ่มตัวอย่างถูกกำหนดโดยเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (stratified random sampling) และใช้สูตรของ Taro Yamane โดยแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 11 บริษัท กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 7 บริษัท กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 16 บริษัท กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 27 บริษัท กลุ่มทรัพยากร จำนวน 10 บริษัท กลุ่มบริการ จำนวน 22 บริษัท และกลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 7 บริษัท รวมทั้งสิ้น 100 บริษัท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ทั้งตัวแปรอิสระ (independent variable) และตัวแปรตาม (dependent variable) จากงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 โดยมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ของความเสียหายขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี โดยความเสี่ยงขององค์กรประกอบด้วย ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระดับสินทรัพย์รวม ระดับรายได้จากการขาย ระดับสินค้าคงเหลือ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนเงินสด และอัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี และเลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ รวมถึงค่าธรรมเนียมสอบบัญชีซึ่งเป็นตัวแปรตาม จากงบการเงินและรายงานประจำปีดังกล่าว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ทั้งในส่วน of ตัวแปรอิสระ (independent variable) และตัวแปรตาม (dependent variable) จากงบการเงินและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) และบริษัทในกองทุนรวมและกองทรัสต์ ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 100 บริษัท ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยอ้างอิงจากการจัดกลุ่มสำนักงานสอบบัญชีที่ทำการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้กำหนดรหัสตัวแปร เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

รหัส 0 แทน สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่อยู่ในกลุ่ม Big 4

รหัส 1 แทน สำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4

สำหรับตัวแปรเลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยเลขทะเบียนดังกล่าวสะท้อนลำดับการได้รับใบอนุญาต ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในวิชาชีพได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในตารางข้อมูล (worksheet) เพื่อให้สามารถนำตัวแปรทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมทางสถิติได้ เพื่อทดสอบว่าแท้จริงแล้วค่าธรรมเนียมสอบบัญชีถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ของความเสียหายขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีหรือไม่ อย่างไร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เป็นการคำนวณค่าสถิติเบื้องต้นเพื่อทราบลักษณะทั่วไปของตัวแปร ได้แก่ ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) โดยทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficients) ไม่พบตัวแปรต้นสัมพันธ์กันสูงเกินไป และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	จำนวนข้อมูล (n)	ค่าต่ำที่สุด (min)	ค่าสูงสุด (max)	ค่าเฉลี่ย (mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
YOP	100.00	7.00	97.00	36.08	16.29
YMK	100.00	–	44.00	18.67	11.17
TA	100.00	296.13	246,284.99	23,696.99	46,096.02
RV	100.00	11.92	299,653.91	12,654.79	33,414.59
IN	100.00	–	80,347.90	3,045.93	9,544.01
ROE	100.00	–.47	.46	.05	.15
NP	100.00	–1.05	.66	.02	.25
GP	100.00	–.20	.98	.24	.18
DE	100.00	.06	8.60	1.22	1.39
WCP	100.00	1.34	36.54	6.39	5.70
CSH	100.00	.02	6.03	.58	.93
ARA	100.00	–	.46	.10	.09
ARP	100.00	.00	1.00	.66	.47
CRT	100.00	3,636.00	11,428.00	6,668.46	1,935.50
ADF	100.00	735,000.00	27,960,000.00	4,519,371.65	4,486,267.55

หมายเหตุ: ตัวแปรอิสระ : TA RV และ IN (หน่วย : ล้านบาท)

ตัวย่อ	ชื่อตัวแปร	ตัวย่อ	ชื่อตัวแปร
YOP	ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น	DE	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
YMK	ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ	WCP	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
TA	ระดับสินทรัพย์รวม	CSH	อัตราส่วนเงินสด
RV	ระดับรายได้จากการขาย	ARA	อัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม
IN	ระดับสินค้าคงเหลือ	ARP	ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี
ROE	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	CRT	เลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
NP	อัตรากำไรสุทธิ	ADF	ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี
GP	อัตรากำไรขั้นต้น		

จากตาราง 1 พบว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในระดับที่เหมาะสม สะท้อนถึงการกระจายตัวของข้อมูลที่ไม่เบี่ยงเบนหรือแปรปรวนมากเกินไป ถึงแม้ว่าจะมีบางตัวแปรที่มีช่วงการกระจายค่อนข้างกว้าง เช่น ระดับสินทรัพย์รวม ระดับรายได้จากการขาย และระดับสินค้าคงเหลือ แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตที่สามารถควบคุมและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ข้อมูลทั้งหมดจึงถือว่ามีความพร้อมและมีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการนำไปทดสอบสมมติฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณต่อไปได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ความเสี่ยงขององค์กรส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ความเสี่ยงขององค์กรส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี

ลำดับ	ความเสี่ยงขององค์กร	B	Standardized Coefficients Beta (β)	t-value	Sig.	Tolerance	VIF
	(Constant)	3630147.663		2.730	.008		
1	ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น	49739.342	.180	2.275	.025*	.772	1.296
2	ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	-62009.929	-.154	-	.065	.715	1.399
3	ระดับสินทรัพย์รวม	79.493	.818	8.035	.000**	.466	2.145
4	ระดับรายได้จากการขาย	-40.917	-.305	-	.002**	.553	1.810
5	ระดับสินค้าคงเหลือ	10.389	.026	.321	.749	.738	1.355
6	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-2586566.396	-.086	-.826	.411	.449	2.227
7	อัตรากำไรสุทธิ	1985125.401	.112	1.150	.253	.506	1.977

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ความเสี่ยงขององค์กร	B	Standardized Coefficients Beta (β)	t-value	Sig.	Tolerance	VIF
8	อัตรากำไรขั้นต้น	-1801529.515	-.071	-.826	.411	.656	1.524
9	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	409548.718	.125	1.501	.137	.701	1.428
10	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	-207963.589	-.262	-2.148	.035*	.324	3.084
11	อัตราส่วนเงินสด	843213.918	.174	1.594	.115	.404	2.474
12	อัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม	-2601596.222	-.052	-.589	.558	.630	1.587

หมายเหตุ : $n = 100$, $R^2 = .590$, $F = 10.185$, $Sig. = .000^{**}$
 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .818$) รองลงมาคือความเสี่ยงขององค์กร ด้านระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = .180$) ในขณะที่ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับรายได้จากการขาย ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = -.305$) รองลงมาคือความเสี่ยงขององค์กร ด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = -.262$) สำหรับความเสี่ยงขององค์กร ด้านระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านระดับสินค้าคงเหลือ ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตรากำไรสุทธิ ด้านอัตรากำไรขั้นต้น ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราส่วนเงินสด และด้านอัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม ไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ ($p > .05$) ทั้งนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ได้ร้อยละ 59.00 ($R^2 = .590$) ซึ่งสะท้อนว่า ความเสี่ยงขององค์กรที่พิจารณาในงานวิจัยนี้มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ชื่อเสียงของผู้สบทบหนี้ส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสบทบหนี้ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ชื่อเสียงของผู้สบทบหนี้ส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสบทบหนี้

ลำดับ	ชื่อเสียงของผู้สบทบหนี้	B	Standardized Coefficients Beta (β)	t-value	Sig.	Tolerance	VIF
	(Constant)	4735387.337		2.786	.006		
1	ชื่อเสียงของสำนักงานสบทบหนี้	2271612.647	.240	2.457	.016*	.999	1.001

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี	B	Standardized		Sig.	Tolerance	VIF
			Coefficients	t-value			
			Beta (β)				
2	เลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	-256.087	-.110	-1.129	.262	.999	1.001

หมายเหตุ : $n = 100$, $R^2 = .071$, $F = 3.719$, $Sig. = .028^*$
 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = .240$) ในขณะที่ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีด้านเลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ($p > .05$) ทั้งนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าธรรมเนียมสอบบัญชีได้ร้อยละ 7.10 ($R^2 = .071$) ซึ่งสะท้อนว่า ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่พิจารณาในงานวิจัยนี้มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในระดับต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ความเสียงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 ความเสียงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี

ลำดับ	ความเสียงขององค์กรและ ชื่อเสียงของสำนักงาน สอบบัญชี	B	Standardized		Sig.	Tolerance	VIF
			Coefficients	t-value			
			Beta (β)				
	(Constant)	3408177.014		2.044	.044		
1	ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น	47099.155	.170	2.116	.037*	.753	1.329
2	ระยะเวลาที่อยู่ในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	-49762.598	-.123	-	.164	.633	1.581
				1.403			
3	ระดับสินทรัพย์รวม	78.012	.802	7.742	.000**	.455	2.200
4	ระดับรายได้จากการขาย	-40.913	-.305	-	.002**	.546	1.832
				3.226			
5	ระดับสินค้าคงเหลือ	6.778	.017	.207	.837	.725	1.379
6	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น	-2781617.987	-.092	-.882	.380	.447	2.236
7	อัตรากำไรสุทธิ	1960901.030	.111	1.127	.263	.504	1.986
8	อัตรากำไรขั้นต้น	-2173746.813	-.085	-.967	.336	.626	1.598

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ความเสี่ยงขององค์กรและ ชื่อเสียงของสำนักงาน สอบบัญชี	B	Standardized Coefficients Beta (β)	t- value	Sig.	Tolerance	VIF
9	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วน ของผู้ถือหุ้น	396479.944	.121	1.416	.160	.673	1.487
10	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	-215229.566	-.271	-2.140	.035*	.304	3.289
11	อัตราส่วนเงินสด	897771.531	.185	1.671	.098	.396	2.523
12	อัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อ สินทรัพย์รวม	-3307657.770	-.066	-.717	.475	.585	1.710
13	ชื่อเสียงของสำนักงานสอบ บัญชี	783116.967	.081	.998	.321	.733	1.364
14	เลขที่ทะเบียนของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาต	-27.738	-.012	-.159	.874	.876	1.142

หมายเหตุ : $n = 100$, $R^2 = .595$, $F = 8.706$, $Sig. = .000^{**}$
 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .802$) รองลงมาคือความเสี่ยงขององค์กร ด้านระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = .170$) ในขณะที่ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับรายได้จากการขาย ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = -.305$) รองลงมาคือความเสี่ยงขององค์กร ด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = -.271$) สำหรับความเสี่ยงขององค์กร ด้านระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านระดับสินค้าคงเหลือ ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตรากำไรสุทธิ ด้านอัตรากำไรขั้นต้น ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราส่วนเงินสด และด้านอัตราส่วนลูกหนี้การค้าต่อสินทรัพย์รวม และชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี และด้านเลขที่ทะเบียนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ($p > .05$) ทั้งนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าธรรมเนียมสอบบัญชีได้ร้อยละ 59.50 ($R^2 = .595$) ซึ่งสะท้อนว่า ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่พิจารณาในงานวิจัยนี้มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในระดับปานกลางถึงสูง

เมื่อพิจารณาสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ พบว่าผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3 ซึ่งพิจารณาทั้ง ความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมากที่สุด เนื่องจากผลของตาราง 4 สามารถอธิบายค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีได้ร้อยละ 59.5 สูงกว่าการพิจารณาเฉพาะชื่อเสียงขององค์กร หรือชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี อย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถนำผลที่ได้ไปเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี = $3,408,177.014 + 47,099.155$ (ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น) + 78.012 (ระดับสินทรัพย์รวม) - 40.913 (ระดับรายได้จากการขาย) - $215,229.566$ (อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน)

การอภิปรายผล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี จากการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับสินทรัพย์รวม ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุดาพร สอนภักดี (2565) พบว่าระดับสินทรัพย์ส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ความเสี่ยงขององค์กร ด้านระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล สังข์สาย (2559) พบว่า ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี โกล้เคียงกับงานวิจัยของ Wu (2012) ซึ่งศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฮ่องกง และพบว่าระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีประสบการณ์ในการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ยาวนาน มักมีระบบการควบคุมที่มีความเข้มแข็ง โปร่งใส และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง จึงช่วยลดความเสี่ยงให้ต่ำลง ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีสามารถประเมินความเสี่ยงต่ำลง และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในระดับที่ต่ำกว่าบริษัทที่จดทะเบียนใหม่ สำหรับความเสี่ยงขององค์กร ด้านระดับรายได้จากการขาย ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปได้ว่าค่าธรรมเนียมสอบบัญชีเพิ่มขึ้นตามระดับสินทรัพย์รวมทั้งต้องตรวจสอบอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจาก Simunic (1980) และ Hay et al. (2006) ที่ระบุว่าความเสี่ยงที่ลดลงของกิจการอาจนำไปสู่ต้นทุนการสอบบัญชีที่ลดลง และความเสี่ยงขององค์กร ด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดาพร สอนภักดี (2565) ที่พบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีไปในทิศทางตรงกันข้าม อย่างไรก็ตาม ขนาดของผลกระทบอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปัจจัยด้านอื่นที่สะท้อนความเสี่ยง จึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะลดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีโดยรวมได้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี พบว่า ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่เมื่อทดสอบความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี กลับพบว่า ด้านชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fachriyah (2024) พบว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีไม่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เป็นไปได้ว่าชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีได้สะท้อนอยู่ในระดับความเสี่ยง โดยเฉพาะในตัวแปรสินทรัพย์รวม และระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้นอยู่แล้ว

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความเสี่ยงขององค์กรและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีที่กำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี โดยศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชานั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงขององค์กรหรือชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น แต่มาจากทั้งความเสี่ยงขององค์กรที่รับการสอบบัญชีและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีร่วมกัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ระดับสินทรัพย์รวมและระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้นเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เนื่องจากสะท้อนถึงขนาดความซับซ้อน ซึ่งมีผลต่อระดับความเสี่ยงและและปริมาณงานตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากรและเวลาในการรวบรวม วิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่อัตราส่วนเงินทุน

หมุนเวียนและรายได้จากการขายกลับส่งผลไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งอาจสะท้อนถึงความแข็งแกร่ง เช่น ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน และที่สำคัญอาจส่งผลต่ออำนาจการต่อรองที่สูงขึ้นของบริษัท

นอกจากนี้ยังพบข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า เมื่อพิจารณาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีเพียงปัจจัยเดียว ชื่อเสียงสำนักงานสอบบัญชีส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีร่วมกับความเสียงขององค์กร กลับพบว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีไม่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า เมื่อพิจารณาความเสียงของกิจการและชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีร่วมกัน ชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีได้ส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรความเสียงอยู่แล้ว เช่น ขนาดสินทรัพย์รวม ระยะเวลาดำเนินงาน จึงทำให้บทบาททางตรงของชื่อเสียงในฐานะปัจจัยกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีลดลง ผลลัพธ์เหล่านี้ช่วยเปิดมุมมองใหม่และขยายความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรความเสียงขององค์กรบางด้านส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีเชิงบวกและบางด้านส่งผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีเชิงลบ ข้อเสนอแนะสำหรับกิจการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการ ดังนี้

1.1 กรณีตัวแปรความเสียงที่มีผลเชิงบวกต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เช่น ระดับสินทรัพย์รวม และระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น กิจการควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสินทรัพย์และการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขนาดและความต่อเนื่องของกิจการส่งผลให้ต้องรับภาระค่าธรรมเนียมสอบบัญชีสูงขึ้น การวางแผนด้านงบประมาณตรวจสอบบัญชีจึงจำเป็นต้องทำอย่างรอบคอบ เพื่อรองรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความซับซ้อนของกิจการ

1.2 กรณีตัวแปรความเสียงที่มีผลเชิงลบต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชี เช่น ระดับรายได้จากการขาย และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน กิจการควรบริหารจัดการด้านรายได้และสภาพคล่องให้มีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในทางลบอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งสามารถเจรจาหรือเลือกสำนักงานสอบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับโครงสร้างทางการเงินของกิจการ เพื่อให้ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลและยุติธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศอื่นในภูมิภาคหรือต่างภูมิภาค เพื่อศึกษาแนวโน้มและมาตรฐานทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และในระดับสากล ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวอาจช่วยชี้แนวทางการพัฒนามาตรฐานการตรวจสอบบัญชีทั้งในระดับประเทศและระดับที่กว้างขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น ความซับซ้อนของธุรกิจ ลักษณะการดำเนินงานข้ามประเทศ การเปลี่ยนแปลงในกฎระเบียบการตรวจสอบบัญชี หรือศึกษาปัจจัยข้อมูลทางการเงินเพิ่มเติม เพื่อทดสอบความครอบคลุมและความสัมพันธ์ในเชิงลึก นอกจากนี้ ยังสามารถพิจารณาบทบาทของเทคโนโลยี เช่น การใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบบัญชีแบบดิจิทัลที่อาจส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีด้วย

2.3 ควรขยายระยะเวลาการศึกษา โดยอาจขยายช่วงเวลาในการศึกษาให้ยาวขึ้น เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวและศึกษาผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเงิน เช่น วิกฤตเศรษฐกิจ หรือต้นทุนทางการเงินที่เปลี่ยนไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคม จินห์เรียม และประเวศ เพ็ญภูมิกุล. (2561). อิทธิพลของความรู้ความสามารถคุณลักษณะหลักฐานการสอบบัญชีที่ดีและความสามารถทางการบริหารงานที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มีรายได้สูง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 11(3), 139–150.
- กิตติศักดิ์ โฟนิว. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100. สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จินตนา โสมโสภา, สุรัชย์ เอ็มอักษร และชนินทร์ เทียนบุชา. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมสอบบัญชี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 4* วันที่ 15–16 กรกฎาคม 2563 (หน้า 731–744). ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ชุดาพร สอนักดี และทาริกา แยมะมัง. (2564). อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 151–164.
- ชุดาพร สอนักดี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1), 17–30.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2567). รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. สืบค้น 16 กันยายน 2567 จาก <https://www.set.or.th/th/market/information/securities-list/main>
- ทินตดา ส่องแสง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการกำกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพดล สังข์ลาย. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรธุรกิจกับการจ่ายปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุวธิดา กันธวัช, มนทิพย์ ตั้งเอกจิต และสุวรรณา เลหาะวิสุทธิ. (2561). ปัจจัยกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 11(1), 22–36
- วาสนา มณีสาย และกุสุมา คำพิทักษ์. (2564). ปัจจัยด้านลูกค้าและปัจจัยด้านผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 7(2), 53–61.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี: Audit Quality Focus*. สืบค้น 17 กันยายน 2567 จาก <https://www.tf.ac.or.th/upload/9414/IVYVS8rxRb.pdf>.
- Barua, A., Hossain, M. S., & Rama, D. V. (2019). Financial versus operating liability leverage and audit fees. *International Journal of Auditing*, 23(2), 231–244.
- Belkacem, B., & Abdallah, B. (2024). Factors influencing the determination of auditors' fees in Algeria (from the perspective of professionals): An empirical study using DEMATEL analysis. *International Journal of Professional Business Review*, 9(11), 1–15. Article e5114. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2024.v9i11.5114>.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183–199.

- Fachriyah, N. (2024). Determinant audit fee (Studi pada perusahaan manufaktur yang terdaftar di BEI tahun 2018–2020). *PRIVE: Jurnal Riset Akuntansi dan Keuangan*, 7(1), 60–69.
<https://doi.org/10.36815/prive.v7i1.3303>.
- Gurung, R., & Shrestha, P. M. (2023). Assessment of receivable management on the financial performance of NEA. *NCC Journal*, 8(1), 12–21. <https://shorturl.asia/B1WDY>
- Hay, D. C., Knechel, W. R., & Wong, N. (2006). Audit fees: A meta-analysis of the effect of supply and demand attributes. *Contemporary Accounting Research*, 23(1), 141–191.
- Kanakriyah, R. (2020). Model to determine main factors used to measure audit fees. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 24(2), 1–13.
- Moazami Godarzi, B., & Hemmatfar, M. (2017). Investigating the relationship between audit indices and providing a model for estimating independent audit fees. *QUID: Investigación, Ciencia y Tecnología*, (Special Issue 1), <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/6234697.pdf>.
- Pramiarsih, E. E., & Yunaningsih, A. (2018). Factors that influence the financial performance of PT Pos Indonesia (Persero). *Advances in Economics, Business and Management Research*, 65, 356–360.
<https://doi.org/10.2991/ICEBEF-18.2019.80>.
- Simunic, D. A. (1980). The pricing of audit services: Theory and evidence. *Journal of Accounting Research*, 18(1), 161–190.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1986). *Positive accounting theory*. Prentice–Hall.
- Wu, X. (2012). Corporate governance and audit fees: Evidence from companies listed on the Shanghai Stock Exchange. *China Journal of Accounting Research*, 5(4), 321–342.
<https://doi.org/10.1016/j.cjar.2012.10.001>.